

I U L I A N B Ă I C U Ş

recviem pentru tata

Iulian BĂICUȘ

RECVIEM PENTRU TATA

Roman

Editura Virtual

2013

ISBN (e): 978-606-684-348-5

Avertisment

Acest volum digital este prevăzut cu sisteme de siguranță anti-piratare. Multiplicarea textului sub orice formă este sancționată conform legilor penale în vigoare.

Ne puteți vizita la:

Cuprins

Argument	5
Capitolul I. Iulian scrie o autobiografie sub forma unui roman	7
Capitolul II. Cum am venit pe lume. Istoria unei cezariene.....	17
Capitolul III. Alte glasuri, alte încăperi	31
Capitolul IV. România mea, fără â	39
Capitolul V. Casa din livadă.....	41
Capitolul VI. Ușa de hîrtie	50
Capitolul VII. Totul despre tata.....	68
Capitolul VIII. Viața tatălui meu	78
Capitolul IX. Anii de ucenicie ai lui Iulian.....	89
Capitolul X. Student la Jurnalistică	113
Capitolul XI. Iulian, Student la „Litere”	122
Capitolul XII. Mayumi San.....	132
Capitolul XIII. Seulul, în cincisprezece luni și jumătate	137
Capitolul XIV. Japonia, în 45 de zile	142
Capitolul XV. Epilog	144

Motto:

”Nu vezi ce singuri am rămas pe lume /

De când Iubirea nu mai e cu noi?”

Otilia Cazimir, **Lumini și umbre**

Argument

Părintele studiilor culturale americane, **Stephen Greenblatt** într-unul din textele lui definitorii, **Hamlet in Purgatory**, va scrie unul din textele definitorii ale shakespeareologiei contemporane, demonstrând că piesa Hamlet, scrisă la câțiva ani după Reforma impusă de regele englez Henric al V-lea și apoi după transformarea Bisericii Catolice în biserica Anglicană, avînd ca efect pierderea Purgatoriului din imaginarul colectiv și introducerea lui în operele literare, respingea teza că piesa ar fi o simplă revenge and punishment play, în genul **Tragediei spaniole** a lui Thomas Kyd, și sublinia caracterul ei metafizic, apariția Fantomei fiind pusă chiar pe seama acestei dispariții a Purgatoriului de fapt eroul nu prea știe dacă pomenirea morților nu este mult mai importantă decît răzbunarea în sine, căci Fantoma îi cere să le facă pe amîndouă, și nu știe cu care să înceapă. De fapt Hamlet ezită între Revenge me! și Remember me!, și nu știe.

Cînd caut diverse cărți prin biblioteca mea, mutatis mutandis, chestia seamănă cu un eseu al lui Walter Benjamin, Unpacking my Library dau peste diverse ex-librisuri sau deicații din trecut, azi am descoperit pe ediția BPT a romanului Ultima noapte de dragoste scrisul unui coleg de grupă de-al tatei, inginerul Tony D., care i-a dăruți cartea de moș Nicolaie în anul 1966, ultimul an de facultate pentru el, uite un gest care ar merita să se repete cumva.

De fapt, cred că nu am motive să fiu supărat, acele cărți sunt foarte importante pentru mine, nu le voi vinde la anticariat căci sunt parte din sufletul tatei, cînd se întorcea din delegație scotea sfios o carte din geantă și mă întreba dacă o am, chiar dacă uneori se mai repetau le dădeam cadou și nu m-am supărat niciodată pe el, din spusele lui am aflat că a citit multe cărți în perioada studenției, dar mai tîrziu nu avea timp, era obosit și nu reușa să-și facă timp și pentru lectura cărților, căci nu iaste mai plăcută zăbavă decît cetitul cărților.

Cu puțin timp înainte să se îmbolnăvească, mi-a cerut să-i dau o carte despre tați, evident i-am dat romanul lui Balzac, **Taica Goriot**, l-a citit și a lăsat un semn de carte semn că a fost impresionat de drama personajului din roman, m-a întrebat dacă mi-a plăcut romanul, evident i-am spus de influența asupra lui G. Călinescu, Moș Costache din **Enigma Otiliei** fiind un personaj asemănător, așa că a citit și acel roman, care i-a plăcut, mai puțin scena morții, semn că nu avea de ce să caute asemenea scene tragice prin romane.

Tata a mai citit romanele **Război și pace**, **Anna Karenina**, **Doamna Bovary**, **Jane Eyre**, **Roșu și negru**, **Mîndrie și prejudecată**, nuvelele lui Dostoievski, **Crimă și pedeapsă**, **Sartoris**, din păcate nu le știu pe toate, unele poartă ex librisul, iubea poeziile lui Mihai Eminescu, Goga, sau Coșbuc, iar din lirica universală a cumpărat mai multe antologii de poezie, lecturi destul de diversificate pentru un inginer constructor. În general m-a lăsat să citesc, cu excepția unui unic incident prin clasa a zecea, cînd trebuia să dau examenul de treaptă și mă puneam să rezolv probleme la matematică sau fizică, și mi-a mutat biblioteca din cameră și a rămas în sufragerie pînă-n ziua de azi. Bucuria mea a fost mare cînd i-am putut dedica primele trei cărți, **Ideile bursuce**, **Max Blecher** și **Dublul Narcis**, pe restul nu a mai apucat să le vadă cu ochii lui. Era invidios pe mama, pentru ea scrisesem **Poemul mamelor**, era puțințel gelos pe ea, i-am spus să stea liniștit căci despre el voi scrie un roman, din păcate va apărea postum, și va fi acest recviem.

Capitolul I. Iulian scrie o autobiografie sub forma unui roman

Cînd am început să scriu această autobiografie, folosindu-mă de masca unei opere de ficțiune, aveam în minte cîteva modele, în primul rînd **Poezie și adevăr** al lui Goethe, fantasticul **The Portrait of an Artist as a Young Man**, o operă de tinerețe a marelui irlandez Joyce, apoi un roman pe care l-am citit recent al unui scriitor irlandez, David Hamilton, **The Speckled People, Vorbește, memorie** a lui Vladimir Nabokov, **Cuvintele** lui Jean Paul Sartre, **Roland Barthes par Roland Barthes** și ultima carte a profesorului meu preferat, Nicolae Manolescu, **Cititul și scrisul**. Pe măsură ce scriam mi se părea că deși toate aceste cărți au rezonat cîndva în mine nimic din substanța lor nu se potrivea setei mele de cea mai înaltă ficțiune, mi se părea că scurta mea viață, dar totodată plină de evenimente, ar merita să fie transcrisă într-un roman. Am abandonat, deci proiectul scrierii unei autobiografii și mi-am propus să scriu un roman autobiografic. Dar cine avea să îl transcrie, cine ar fi avut atîta răbdare să adune pe hîrtie voci și umbre ale trecutului și să le roage să joace în această delicată piesă de teatru de umbre chinezești care este romanul modern? În plus, după cum ne învața Mihail Bahtin, romanul e polifonic, sau e contrapunctat, muzical, dacă aplicăm teoria lui Aldous Huxley. Și cum nu știu să mă obiectivez, să scriu despre mine la persoana a treia, cum mi se pare indecent să spun că ”doamna contesă a plecat la ora cinci într-un cupeu”, prefer să scriu despre mine la persoana întîi, cu o sinceritate absolut liminară, fără prea multă gramatică, cam ca în caietele așternute cu scrisul acela descărnat al doamnei T, să-mi răstorn sufletul pe hîrtie, vorba lui Anton Holban, să-mi secționez cu un bisturiu al evocării viața în secvențe cinematografice și să o privesc mișcîndu-se, cu încetinitorul, caraghioasă ca acei caii de curse care trebuie departajați la foto finish și ale căror imagini curg foarte lent, aproape imperceptibil, descriși de același Anton Holban. Și atunci am renunțat la idea inițială de autobiografie, am făcut un roman cu personaje reale, unele ușor identificabile, din moment ce apar cu nume reale, altele cu nume ușor alterate, schimbate, și am încercat să topesc acțiunea și ficțiunea, lumea reală și cea de hîrtie într-o nouă bandă a lui Möbius, într-o libelulă de hîrtie, împăturită dintr-o singură coală de origami, în cei aproximativ șase sute de cocori ai lui Sadako Sasaki, fetița bolnavă de leucemie din Hiroshima, care, atunci cînd razele de soare îi vor alinta aripile, cînd ochii cititorilor vor ateriza asupra literelor ei, va bate de două, trei ori nervos din aripi, se va cabra ca un armăsar

năraș și va zbura în lumea de hîrtie. E o structură din aceea în care nu știi dacă fluturile se visează filosof sau filosoful se visează fluture, un chiasm de tip logic unde fluturile și filosoful trec unul în altul ca n jocurile metamorfice din video clipuri. Sau în care Matsuo Bashô, poetul meu japonez favorit, Hai Sei, marele vagabond, își ia pensula și intră în pădurea de bambus pe care chiar el a desenat-o pe drumul îngust care duce spre Oku, spre Marele Nord al literaturii, cel al lumii de hîrtie.

Marcel scrie un roman, toți criticii au scris și au rescris această sentință, dar foarte puțini s-au întrebat de ce, foarte puțini au examinat în profunzime viața autorului ei, să scoată la suprafață motivații profunde, simboluri sau ascunse hieroglife, ce ne-ar putea ajuta pe toți să-l înțelegem pe Marcel. Eu am început să scriu romanul meu într-o epocă în care lucrurile nu mergeau deloc bine în viața mea, cînd îmi pierdusem încrederea în cărți și cînd am simțit că pot purta cititorul, amușinînd cu nasul pleoștit, ca un ogar bătrîn și plouat, în căutarea pradei, timp de aproape trei sute de pagini, fără să obosesc și fără să-l obosesc. Pentru că aceștia sunt cititorii mei, cei cu care timpul are răbdare, cei îndelung răbdători și cărturari nevoie mare, cei care așteptau tăcuți, într-un soi de protest mut în fața librăriei Eminescu din fața Universității ca să cumpere cele trei volume abia publicate ale romanului lui Marin Preda, **Cel mai iubit dintre pămînteni**. Aveam doar vreo nouă ani pe atunci, dar m-am așezat lîngă tatăl meu la coadă, tăceam amîndoi și nu se "dădeau" bomboane cubaneze sau curcani sau celebrul salam pe buletin ci cărți, mirosind a pădure proaspăt tăiată și a tipar greu, de plumb, cîte cărți oare trebuie să răsfoiești ca să faci saturnism, și pe copertile maro ale celor trei volume trona scris cu litere albe cuvîntul **roman**, și tata mi-a spus zâmbind, cine știe poate că într-o zi vei scrie și tu un roman, eu am zâmbit în sinea mea, știam că Marin Preda e un domn important, romancier, în anumite momente de reverie îmi imaginam cum o să intru în biroul lui de la **Cartea Românească** și directorul editurii o să-mi privească manuscrisul cu litere foarte mici pe sub ochelarii cu rama groasă, „Așadar ai scris și dumneata, tovarășe B. un roman”, și eu aveam să aprob, „Da, tovarășe Preda”, și Marin Preda îmi va întinde mîna imensă, mîna de țăran, un soi de bun de tipar, și eu am să văd pe ea o singură pată de cerneală, pe vremuri se scriau ode dedicate petelor de ulei de pe salopeta unui șef de echipă, eu am vrut dintotdeauna să scriu o odă dedicată unor asemenea pete de cerneală, unul dintre profi, C.M.I.-ul s-a ofticit rău de tot la un cenaclu al domniei sale unde m-am dus să citesc poeme cu mâinile pătate de cerneală, i se părea un sacrilegiu, dar eu i-am răspuns că acele pete poartă în ele noblețea muncii intelectuale. M-a dat afară dar asta este. Iar eu voi simți în aceeași clipă că zbor pe deasupra acoperișurilor caselor, că privesc orașul adormit fără să fie măcar o clipă conștient că s-a născut un nou romancier. Apoi am revăzut cartea lui Marin Preda, dormind desfăcută pe tăblia recamierului doamnei Popescu, singura profă de mate capabilă să explice cap coadă o materie atît de complicată unui literat ca mine, ce se afla în fața examenului de admitere la liceu, pe care, spre rușinea mea, l-am luat cu brio. Doamna Popescu citea Preda, nu profa de română,

un jandarm de femeie de la care am învățat ce diferență enormă este între un subiect și un predicat, o femeie cu cizme de cavalerie și care bea cafea naturală cu căni de un litru într-o epocă în care tot poporul bea nechezol citea **Cel mai iubit dintre pământeni**, inclusiv nea Nicu, cel care a crezut că e vorba despre el și se îmbolnăvea de pancreatită, îmi amintesc că i-am spus că eu refuz să învăț pe dinafară comentariul la **Țara. Poporul**, un text aberant de Vlahuță, proful Al. Piru pe care eu nu l-am cunoscut personal glumea „*Vlahuță, Neculuță sunt cu toții niște idioți, monșeri*”, dar doamna de română a țipat o dată la mine și în săptămâna următoare știam ca pe apă tot manualul de literatură, de la coadă la cap, și taică-meu, săracul, mă asculta la comentarii, fără să înțeleagă de ce trebuie să le memorez, și uneori, obosit fiind de pe șantier mai ațipea, și eu așteptam, desenând la spatele caietului portavioane și bombardiere cu corpuri suple, ca niște gheișe japoneze.

La început nu am scris niciun rând timp de vreo cincisprezece ani ci am lăsat întâmplări, personaje, amintiri, imagini să dospească în mine, cu mânia mustului care fierbe, lăsându-le, totodată, să putrezească ușor, să se ferfenițeze, să se mai îngălbenească pe la colțuri, să se prindă în crusta subțire de noroi, pe care o admira Roquentin, eroul lui Sartre din romanul **Greața**. Asta pînă în ziua cînd, reîntorcîndu-mă acasă, într-o explozie de imagini m-am așezat în fața laptopului **Compaq** și am deschis un nou fișier, roman.doc, în care s-au așezat încetișor literele negre, întîi cîteva, apoi cîteva zeci de mii de semne, sedimentîndu-se în straturi succesive, depunîndu-se unul peste altul ca straturile de praf alb de pe biblioteca mea și desenînd hărți, arhipelaguri ale universului interior, holograme în care trecutul privit frontal se așeza polarizînd micile cristale lichide din interiorul ecranului, care se adunau în turme imense de miliarde de indivizi, lipindu-se unele de altele, respingîndu-se unele de altele, nuntindu-se alchimic și dînd drumul la yodlere sau chiuituri, pe cărările munților Alpi sau pe potecile satului, unde, cînd erai foarte mic flăcăii te luau și pe tine la pețit. Apoi, într-o zi, o mătușă m-a întrebat dacă nu scriu un roman și fără să aștepte răspunsul le-a declarat rudelor strînse în jurul mesei că Iulian scrie un roman, ce stranie coincidență, a folosit exact cuvintele pe care criticii le-au lipit scenei cînd, în **Timpul regăsit**, după ce participă la concertul de muzică clasică din casa Guermanților, Marcel se retrage în biblioteca acestora, ca să descopere în sine însuși intenția de a scrie un roman, care exista acolo, ascunsă în cele mai profunde unghere ale minții sale de foarte mult timp, poate chiar din epoca în care își muia pîinea prăjită în ceai, imaginîndu-și că are în fața o madlenă, dar să nu fim răi cu autorul meu preferat despre care mi-am dat cu părerea într-o carte de dimensiunile unui roman mărișor, și eu am tăcut mîlc, nici nu am confirmat nici nu am infirmat spusese ei și cei de la masă au dat din cap, fiecare se gîndea că are propriul său roman pe care dacă ar fi avut puțin talent și puțină răbdare ar fi putut să-l scrie. „Iulian scrie un roman” au început să clinchenească paharele de cristal și lingurițele de argint, pe care mama le scoate pe masă numai în situații cu totul și cu totul speciale, au strigat celor cîteva obiecte de porțelan chinezesc, amuletei de

jad adusă dintr-o călătorie în Malaezia și a buchetului de flori uscate, frezii imortelele, rămase așa, conservate de la cutremurul din 1977. În acel moment mi-am dat seama imediat că nu mai pot nega o evidență, că toate aceste semnale convergeau inexorabil spre acel moment de criză când, deschizând laptopul, aveam să dau eliberez flul de cuvinte și să scriu, enfin, romanul pe care încă de mic, poate chiar înainte să depășesc stadiul oglinzii, visam să îl scriu.

Singura problemă care mai rămânea nerezolvată era cea a raportului dintre mine, Iulian B., asistentul universitar și Iulian, naratorul meu, care se apucase să scrie un roman fără ca măcar să aibă politețea să mă întrebe dacă îi permit să se strecoare în creierul meu, să-mi subtilizeze experiențele mele în ale scrisului, ideile și pățaniile mele, toți prietenii mei, care dintr-o dată se vor simți trădați și părășiți între paginile unei simple cărți, de acest dublu al meu care crescuse odată cu mine în interiorul meu, ca un soi de parazit și care, mai nou, voia să-mi fure și titlul de romancier.

Văzusem cândva un episod din **X files** în care un geamăn își parazita fratele fără ca acesta să bănuiască măcar ceva, trăind în interiorul ficatului său, și în același raport mi se părea că sunt eu, autorul, în raport cu naratorul meu. Așa că m-am așternut scrisului, ca să folosesc un dativ foarte expresiv, pentru a ucide, a jugula orice tentativă a clonei mele de a se substitui mie, sacrificînd un turn și un pion dar capturînd regina și fiind la un pas de a-i da șah mat adversarului. Nu vreau să intru în considerații lungi și *plicti*, vorba poetei Simona Popescu, despre naratori și raportul lor cu autorii, pentru că un roman nu e un studiu de teorie literară și eu nu sunt destul de savant pentru a formula asemenea teorii naratologice. Dar știu că nu pot scrie decît un roman la persoana I, un roman profund subiectiv, ușor static dar în care fiecare scenă să fie trăită, un roman personist și personal, în care nucleul acesta autobiografic, colorat cu amintirile altora să alcătuiască un panopticum de bizare întocmiri ale ființei, un muzeu, un cabinet baroc cu obiecte extraordinare, nemaivăzute și nemaiauzite, un roman în care Neantul să ia forme greu de surprins în continua și sălbatica lor metamorfoză. Cu cît confesiunea va fi mai sinceră, cu cît lacrima va fi mai acidă, cu atît structura romanului va fi atacată de această imensă armată de retro-virusuri, capabile să pătrundă în cele mai sofisticate sisteme de apărare, care secretă o imensă cantitate de anticorpi, distrugînd sistemul din interior. Nu pot să nu-mi dau seama că pe undeva aveam în minte cîteva zeci de modele, urma să aleg ulterior, dar poate că ar trebui să vă las pe dumneavoastră să le recunoașteți, pentru că așa cere jocul. Multă vreme, în clipele mele cele mai negre, cînd simțeam cum bucăți compacte din trupul meu se rupeau cu scrîșnet, îmi coloram urechea cu sunetul celor cinci litere, *r-o-m-a-n*, literele se izbeau una de alta cu un soi de ciripit cristalin și apoi aceste triluri se ridicau pe deasupra liniei orizontului, zburau pe orbita circumterestră și reveneau în interiorul timpanului meu cu un clinchenit care îmi șoptea că atîta vreme cît romanul nu va fi terminat misiunea mea în lume nu s-a încheiat și va trebui să mă mai tîrăsc încă o săptămînă pe la seminarele Havas, arză-m-ar focul să mă arză, să analizez

cu aceeași detașare romanele altora, știind că undeva un *alter ego*, o voce adormită îmi spunea cum trebuie să arate unicul Roman cu majusculă, ca o imensă Poartă de foc ridicată de un han mongol la marginea pustiei, păzită de djini și de o îngropată armată de cai și călăreți din lut ars, care aveau să vă oprească, trecând prin foc și sabie caravane de beduini și aveau să scoată cu vârful sabiei în formă de semilună ochii cititorilor necredincioși.

Etimologic, în limba română, termenul venea de foarte departe, românii preluând varianta general romanică, provenind, s-ar părea, din latinescul vulgar „romanice”, ce a dat pe „romance”, de unde ar trebui să rezulte caracterul puternic romanțat, împodobit cu cele mai kitsch briz-brizuri, gata eventual să smulgă o lacrimă, două, căci deși e de gen neutru termenul acoperirea inițial o realitate tipic feminină, menită parcă să ocupe timpul zecilor de domnișoare, educate și bovarice. În limba engleză „novel” acoperă o altă fațetă, castrând câteva litere din italianul „novella” și punând accent pe noutate, de parcă fiecare element al mulțimii discrete care se adaugă familiei, nu o face printr-o simplă alipire ci deosebindu-se de predecesorul său printr-un „nu știu ce”, atât de greu de surprins în cuvinte. Dar amîndouă au în comun eroul devenit odată cu trecerea timpului antierou, căci romanului, un gen plebeu, nu i-a mai rămas decît să ronțăie oasele căzute de pe masa tragicului, și să înfățișeze, în complicată lui mașinărie cu scripeți și tot felul de lentile și oglinjoare, o lume de taverne în care umiliții și obidiții fojgăie prin noroaie, se multiplică exponențial și apoi se măcelăresc, privesc stelele prin ochii unei femei căzute, expun teorii substanțiale și apoi crapă capul unei babe cu un topor pentru a descoperi sublimul absolut al circumvoluțiunilor ei albastre, cu un singur cuvînt se tîrăsc pe solul cel gras pe care îl înghit cu grația unei rîme, care exact în timp ce filtrează prin intestinul ei cel primitiv metri cubi de pămînt se gîndește cu unicul ei neuron că nu e singură în Univers, că există un Creator și că va descoperi cîndva lacrima de cristal a Ființei, care o va transforma într-o libelulă superbă și se va putea desprinde de gravitația monstruoasă, cea care o leagă de sol cu lanțuri invizibile și o obligă să înghită aceeași porție de lut în fiecare zi. Eu devenisem în clipa cînd scriam această rîmă, tîrîndu-mi bocancii cei negri pînă la bibliotecă, ajunseseam să-i urăsc geamurile strălucind cu zeci de milioane de coperti colorate de cărți și sute de romane traduse din toate limbile pe care le storsesem în mine, pagină cu pagină, literă cu literă, semne grafice ce se împleticeau, bete, la porțile memoriei mele obosite, surexcitată, bombardată cu cafele negre și tari, memorie care făcea eforturi să înoate printre milioane de idei și teorii ale altora, perfect conștientă că nu a făcut, într-un timp atât de scurt, într-un deceniu decît să zgîrme puțin, cu vârful unui bețișor în grămada uriașă a cunoașterii și ficțiunii umane, să prindă doar puțin din lumea aceasta de voal care ne înconjură, împrăștiind mirosul ei amestecat de ozon proaspăt și ace de brad, toate repezindu-se asupra plămînilor noștri în valuri concentrice, succesive, ca o maree de aer curat cu care nările noastre nu fuseseră obișnuite și găurind alveolele sacilor pulmonari, niște imenși bureți ciuruți prin care treceau atunci cînd doreau, fără să

ceară voie și fără să dea cuiva explicații sau să rostească inutile cuvinte.

La începutul anilor 90, (o tempora!), mi se părea că timpul se târâște prea greu că vrea parcă să stea pe loc ca să mă împiedice să mă afirm, să devin o personalitate, o voce publică, un om de cultură, termenul avea o valoare abstractă, pentru că în timp aceștia au devenit din ce în ce mai rari pe ecranele televizoarelor, mai dădeau câteva imagini în interviuri cu Nichita, sau cu ochelarii cu ramă groasă a lui Marin Preda, impresionat de acele rame am citit volumul **Moromeții** și pe **Cel mai iubit dintre pământeni**, mi se părea că eforturile mele sunt în van pentru că nu aveam asemenea ochelari, acum câteva secole Francisco de Quevedo avea o imagine superbă într-un sonet în care vorbește de ochelarii lui cu care scria sonete, eu aveam nevoie de două trei perechi diferite de ochelari căci aș fi vrut să scriu romane, poeme și critică literară, mi se părea că doar una dintre acestea nu e de ajuns, că aș putea să exprim idei noi, să aduc ceva personal în toate aceste domenii, cu timpul aveam însă să constat că filonul poetic a secăt, poate și tracasat fiind de observațiile colegilor mei de an, prea ofticați mereu de atitudinea mea ironică. În plus, cam toți colegii mei, scriitori de weekend ca și mine, aveau ascunse undeva în sertare începuturi de roman, la care reveneau ori de câte viața le mai administra câte o corecție. Astfel Mihai G. scria de ani de zile un roman din care nu ai reținut decât un pasaj cu un arbore care crescuse în interiorul unei camere, iar Mihai I., fratele meu brașovean de Masters și de suferință, au trecut ceva ani de atunci, avea un roman început și deloc terminat, despre soarta căruia îl mai întrebam când drumurile voastre se mai intersectau pe la vreun târg oarecare de carte, unde aflai că un coleg de-al tău de facultate, un oarecare domn X. și-a lansat ultimul roman, al șaselea dintr-o serie mai lungă, care includea o trilogie și alte trei romane autonome, și își venea să te urci pe pereți și să te topești în decor și te amestecai printre cititorii cu fețe stupide ce așteptau un autograf, și ajuns în fața romancierului acesta ridică fruntea și te întreba senin „Pe ce nume?” și ție îți venea să-i urli în ureche, bine, băi, frate, n-ai copiat tu după mine la L.E.C. dar îți rosteai doar numele mic și dumnealui îți trecea doar câteva rânduri, de complezență. Ai citit, o dată, în cadrul unui concurs de poezie unde făceai parte dintr-un juriu de ageamii, nici nu știi cum te rătăcisei pe acolo, o poezie a unui tânăr condeier despre care nu știai decât că viază pe undeva pe malurile Bahluiului și-și face veacul prin Tudor, cartierul de cămine studențești ieșene, o poezie foarte scurtă, o artă poetică în care autorul, un tip haios, Dan Sociu, după ce trecea în revistă primele sale încercări literare mărturisea că îl împiedică să scrie dilema dacă la lansarea propriului său volum, încă nepublicat, va servi invitațiilor vodcă sau vin. Și printre acești invitați, VIP-uri culturale se strecurau de fiecare dată obișnuirii lansărilor, câțiva bătrânei probabil niște foști intelectuali, porniți la vânătoare de pișcoturi și bomboane de ciocolată sau a celor câteva picături de șampanie, pentru că la lansările ceva mai dichisite cu autori care au investit vreo trei mii de dolari în opera proprie, pentru a bifa numărul de volume care i-ar fi făcut senatori pe viață ai Uniunii Scriitorilor, sau ale altor

asemenea syndicate profesionale, aduceau chiar cîteva picături de caviar, și odată îi simțeau, pe la jumătatea discursului lui Paul Ricœur despre călăi și datoria de a ierta, că au dispărut de lîngă tine și că își îndeasă în buzunare feliile groase de șuncă și bucățile de ananas, dar poetul din Iași de care cu siguranță veți mai auzi nu avea bani să cumpere decît vodcă și vin și apoi chemîndu-și toți prietenii să bea împreună pînă cînd irealitatea va topi marginile poeziei și ei cu toții, ținîndu-se de mîini, vor călători într-o lume mai bună unde să nu ajungă ca acei bătrînei, ca Eleanor Rigby, eroina unui cîntec al Beatleșilor, cea care se hrăneau cu orezul aruncat pe jos în sănătatea viitorilor miri de nuntașii posesori ai unor ultraluxoase limuzine și roșii ca niște creveți, înhăibăsați în fracurile prea strîmte și prea scrobite pentru a putea face obiectul descripției unui romancier. Pentru că asta am vrut să ajung și mai tîrziu, după ce am citit și romanele lui Marin Preda, mă refer în primul rînd la **Viața ca o pradă**, și la **Marele singuratic** și după ce am privit fotografiile în care idolul meu din copilărie zăcea prăbușit cu capul pe o pernă, cu care fusese probabil sufocat la ordinul cuiva, a vreunui general de Securitate, persoană cu funcție înaltă în aparatul represiv, care fusese numit numai la recomandarea coanei Joițica, de care toți profitau, că era damă bună. Ce e mai ciudat e că, după Revoluție, misterul morții sale subite a fost întreținut de secretomania foștilor securiști. Dar am aflat că cei mai buni prieteni ai săi, tovarășii săi scriitori, pe care îi primea în birou și le publica toate cărțile se duceau de acolo direct la Securitate cu un raport detaliat asupra activității tovarășului Marin Preda din ziua respectivă. Și fratele său domnul Saie și nepotul său Sorin Preda, care îți fusese profesor la facultatea de Publicistică, erau ferm convinși că cel mai iubit dintre romancieri fusese ajutat să moară, că o mîină criminală îi acoperise fața cu o pernă și el se sufocase, ce moarte cumplită, ce ironie a sorții făcuse ca cel mai talentat romancier român să piară așa. Dar eu scriam la romanul meu după douăzeci de ani, cînd Athos, Porthos și Aramis se retrăseseră deja în birouri și se ocupau de instrucția mușchetarilor regelui, cînd trăiam cu toții de azi pe mâine, prin 1993, bolnavi și morți de frică. Cum să-i integrezi pe toți aceștia în Europa, ei s-au integrat în ea pe cont propriu, îngrijind babe, culegînd căpșuni sau muncind pe șantier, cum să le explici că a existat o Renaștere, care credea că omul e măsura tuturor lucrurilor, cum să le explici că titanul Michelangelo Buonarrotti a sculptat în David și pe ei, că ar fi dorit să-i învețe-i să fie mîndri și să privească Universul de la înălțimea coloanei lor vertebrale, care n-ar fi trebuit să învețe să se aplece, cum să-i prosterni cu fruntea la pămînt în fața unei **Pietă**, cum să le explici că la Florența există o scară de marmură atît de perfectă și că arhitectul ei a vrut să exprime prin aceea scară minune perfecțiunea, muzica stelelor, cum să le ridici privirea înspre Dumnezeu, ca să admire vitraliul minunat al unei dome în stil romanic sau gotic cînd ei, într-o veritabilă revărsare de nimicnicie umană au ocupat piețele construite de italieni și francezi de-a lungul a sute de generații de meșteri care și-au transmis dala ca pe o solie, pentru a termina o singură catedrală, și scot panglici pe nas, joacă alba neagra sau învîrt manivela unei flașnete care cîntă o sută

de ani de sărăcie, disperare și ignoranță. Cum să faci **Oda bucuriei** să răsune, biruitoare, și pentru ei, într-un concert uriaș European, când ei au ascultat numai bocete și cântece de flașnetă! O bombă a lui Bin Laden a explodat într-o gară de tranzit din Spania, în gara Atocha, activată de prietenii arabului prin intermediul soneriei unui telefon mobil, șaisprezece imigranți români mor pe loc, alții își pierd o mână sau un picior, fiind recompensați cu cetățenia spaniolă. Din oaspeți nedoriți, iată-I, devenind, peste noapte, printr-un *deus ex machina* al terorismului eroi ai unei țări care nu i-a vrut inițial. Și, admiră cerul de azur al Spaniei cu un picior sau o mână mai puțin. Acum există tot felul de proteze moderne, se poate trăi și fără o mână sau fără un picior. Doar să ai în buzunar un pașaport pe care scrie Săpna. Și o pensie sau un ajutor de infirmitate care te ajută să mai trimiți și celor de acasă foarte mîndri de tine- băiatul meu e spaniol acum- o sută de euro pe lună. Tatăl tău e internat la Fundeni, e la secția celor fără speranță, nimeni nu trece pe la el pe la spital, stă într-un halat roșu, fumează și așteaptă ca moartea să-și facă timp și să-l ia cu ea. Mama ta nu vede, are dezlipire de retină și ar trebui operată, dar operația costă bani mulți și tu te-ai dus acolo în Spania nu ca să mori ci să-i ajuți pe aceștia doi ce sunt mai nefericiți ca tine. Sau pleci să lupți în Irak și te întorci într-un sicriu de plumb cu steagul țării pe piept. Sau treci granița înot în Grecia cu o călăuză care îți cere 30 de euro și te trezești cu un glonț în cap. Și unul dintre aceste personaje anonime le trimite părinților o scrisoare în care le spune să nu-l plângă pentru că oricum medicamentele sunt prea scumpe la București. Cîteva săptămîni mai tîrziu niște tineri italieni găsesc doi concetățeni de-ai mei ce dormeau într-un parc cărora le dau foc, așa fără motiv. Unul din ei moare pe loc, celălalt la spital. Și toți acești români sunt europeni, ca mine, ca dumneavoastră, dragi cititori.

Am fost cîndva, într-o vizită grăbită în Basarabia. Și printre cântece rusești și șampanie cu vodcă un bătrîn cu părul alb, domnul Ilarion, a dorit să-mi cînte două cântece pe care le învățase pe vremea cînd era cătană la regele Mihai. Versurile lor erau foarte frumoase, vorbeau despre soldații români ascunși prin gropi comune, nu aveau nimic din festivismul versurilor lui Vasile Alecsandri sau George Coșbuc despre Războiul de Independență, subscriu la ideea lui Stendhal din **Mănăstirea din Parma** că războaiele nu au absolut nimic sărbătoresc, numai lacrimi, sicrie de plumb și gropi comune, suntem o țară de gropi comune, de la gorganul unde un rege scit privește pieziș pe sub viziera coifului lui din aur, la gropile unde moldovenii și muntenii și-au amestecat sângele și la căpătâi domnul le-a ridicat o biserică, pînă la zecile de morminte cu tineri partizani, executați de securiști în munții Vrancei. Și se mai întind acestea și dincolo de graniță, acolo unde kaghebiștii ruși, moldovenii pronunță altfel kâgâbâ, au încercat să oprească, folosindu-și automatele, exodul moldovenilor peste graniță, și în zona graniței cu Bucovina, și mai departe prin taigaua siberiană, acolo unde au fost deportați fruntașii și intelectualii moldoveni. Și acolo la Chișinău, după ce am vizitat clădirea Uniunii Scriitorilor cu celebrul ei butoi, care a fost Muza inspiratoare pe toți autorii de peste Prut, un soi de

Muza de la Bolta Rece. Eu mă așteptasem să citesc o explozie de romane sau nuvele autobiografice scrise de autori de peste Prut, în care să fie descrisă această Golgotă, dar în afară de Paul Goma foarte puțini scriitori români au exploatat un asemenea capital de suferință. Poate e doar o chestie de pană, așa, un soi de crampă a scriitorului!

Nu, românii noștri nu sunt pierduți, numai că se mișcă mai toți ca în mottoul romanului **Zenobia** lui Gellu Naum, ăsta da roman ciudat, în care „*cîți eram vii, ne socoteam morți și umblam amețiți*”. Îi iubesc mai mult decît oricine pe concetățenii mei, oriunde ar fi ei, furînd seifuri din bogata Germanie, cântînd din muzicuță la Paris, cerșind pe sub turnul Eiffel sau prefăcându-se că sar în Sena, sau muncind la un italian ciudat, care nu-i scoate din porci și mizerabili, și întorcîndu-se acasă pentru a-și încropi o mică gospodărie, cu nevastă, cățel și purcel, în care să-și amintească nu danțurile și berea burgurilor mici, pe bouquinistii de pe malul Senei sau monștri de pe Notre Dame, catedralele Italiei și fresca lui Michelangelo, ci suduiala și șobolanii și boala și accidentele de muncă, cele ce i-au lăsat infirmi pe viață, sau în cel mai fericit caz i-ar fi putut lăsa infirmi pe viață, pentru o agoniseală care să le permită s-o tîrască de azi pe mâine și să-și închipuie că sunt fericiți. Despre toți aceștia trebuie să scriu căci am strâns, pe poteci printre plăvani, sudoarea celor două mii și un pic de ani, țara mea de piatră, unde Abel îi dă tot timpul cu o țeastă de măgar în cap lui Cain și acesta refuză să moară, agățîndu-se cu obstinație de banalissimul detaliu că nu și-a redactat încă testamentul, țara mea de glorie, unde dacă ai un dram de talent o sută de mii de lupi tineri critici sar pe tine să-ți sfășie textele. Și ne mai mirăm că în balada **Miorița** se întîmplă toate cîte se întîmplă. Cînd toceam în liceu la Chimie organică sau învățam comentarii pe dinafară și visam să ajung romancier, stimulat și de fantasmalele tatălui meu, care și-a dorit să scrie toată viața lui un roman dar dacă nema putirița a lăsat-o mai moale, molipsindu-mă pe mine cu morbul acesta, transmițîndu-mi genetic dorința de a face din viața mea și a lui o poveste, cu mai mult sau mai puțin tîlc, nu aș fi putut ști că voi ajunge într-o zi să-i dictez Office-ului meu XP miile de cuvinte care izvorau din mine și se așezau liniștite în căușul palmei de hîrtie, ca o mică prințesă transformată de o vrăjitoare cea rea într-o broscuță, și eu am deschis ecranul laptopului, cuvintele poate că dormeau în panopticumul lui de cristal și le-am invocat spectrele, le-am chemat izbind în pămînt cu masa de lemn de brad pe care scriam și ele au venit sfioase și s-au așezat în propoziții lungi, mlădioase și melodioase, curgînd peste paginile albe și desenînd un imens mozaic, un caleidoscop subțire ca o pînză de paing de care se agățau lacrimile tale toate și surîsurile toate, și asfințiturile și apusurile, între care nu e decît o diferență de cantitate, de tușă de culoare. Cum va arăta romanul, în acest moment, nu am nici eu nici cea mai vagă idee, mă las condus de el și dumnealui mă scrie pe mine, adăugînd la manuscrisul palimpsest ciudat întocmit un alt alfabet straniu pe care nimeni nu-l va putea descifra vreodată. Știu însă că am hotărît să scriu un

roman chiar dacă asta va însemna să smulg din mine câte-o unghie în fiecare zi, să aștept să crească și să se regenereze și apoi să o smulg din nou, privind la nesfârșit sângele închegat și negru, iremediabil de negru, în care îmi voi înmuia pana și voi scrie un text lung, plin de paranteze descriptive, bineînțeles, cu efect unic de *retardement*, de încetinire a scriiturii, ca niște ochiuri, veritabile Black Hole în care textul să cadă, alunecând într-un Univers paralel și perfect simetric acestuia în care ne mișcăm absolut descompuși, ca cele două lacrimi ale unei clepsidre, în care un anti-proton cu sarcină inversă protonului vagabond prin textul meu să se autogenereze și cele două să se miște în oglindă, roman și antiroman, text și anti-text, și să aștept vești de la marele romancier care lucrează de câțiva ani buni la cel de-al treilea volum al romanului său fluviu, dar aceste vești să nu ajungă niciodată, căci retras în cochilia sa secretă, de Pagurus obosit și retras romancierul construiește cele mai minunate castele de nisip, întărindu-le cu doar o picătură de sânge, căci fără cimentul suferinței romanul nu poate fi, romanul nu poate ființa dacă nu, doar dacă...

Capitolul II. Cum am venit pe lume. Istoria unei cezariene.

Nu sunt Tom Jones, a Foundling, copil găsit, nu m-a adus barza la maternitate, nu am fost lăsat pe treptele unei biserici, într-un coșuleț cu monograma de la scutece tăiată și cu un medalion de aur cu poza mamei la gâtul meu. Nașterea mea a fost un eveniment banal, într-o zi din zodia Capricornului, când Chiron cel prea înțelept și-a pus copitele pe fruntea mea și mi-a menit să fiu într-o zi aidoma lui Faust. Nu mi-a arătat-o pe Elena în oglindă ci mi-a prezis viitorul, a spus că voi ține o pană în mână, și în loc de pană mi-am petrecut cei mai frumoși ani din viață scriind la claviatura unui laptop, fără domnul Bill Gates acest roman nu ar fi fost decât o dulce utopie. Era una din acele zile dint-un ianuarie mohorât, într-un oraș de provincie din Moldova, un oraș care fusese odinioară „un târg jidovit și plin de coceni”, și care se împodobise cu zeci de blocuri în care pînă și pisicile de la geamuri deveniseră gri, privind cum deasupra orașului pluteau norii toxici aduși de vînt dinspre Combinatul chimic, mîndria țării, pe aleile cărora muncitorii cenușii se strecurau în fiecare dimineață cu gamela aproape goală, coborînd din trenurile personale ce-i aduceau din satele din împrejurimi, un oraș în care lugubra disperare prelingîndu-se din coroanele plopiilor, aliniați funebru pe alea centrală a Parcului municipal, cu fețe de mucenici ai industrializării forțate, își înecau umbrele în fîntîna arteziană, când zăpada murdară de noroi se scurgea în canalele ce refulau, bolborisind, când înarmat cu galoși te tîrai prin zloată și ciorapii groși împlețiți de bunica se îngreunau și ți se părea că ți-au crescut în loc de picioare două cioturi, trebuia să vorbești cu doctorul Marțian, eu nu aveam de unde să știi toate acestea pentru că nu aterizasem, nu fusesem încă aruncat în lume și mă zbăteam, sugrumat de cincisprezece circulare de cordon, între viață și moarte, și vocea doctorului Marțian ca un bisturiu, „*Duceți-o în sala de operație, îi facem cezariană pentru că altfel îi pierdem pe amîndoi, salvați măcar mama*”, pereții Policlinicii, scorojiți și albaștri și un fel de lumină difuză, și tu, așezîndu-te pe scaunul deșălat, așteptînd vești de la asistenta, căreia i-ai băgat în dimineața asta un săpun Lux de un alb soios în buzunar, și ea ți-a zâmbit și ți-a spus că toate lucrurile merg conform graficului, și pe tine te-a izbit expresia, pe care o auzai numai pe la ședințele de partid, de parcă viața unui om încă nenăscut ar putea fi reprezentată într-un graffiti, „*ascult pe nenăscuții cîini pe nenăscuți prunci cum latră*”, de parcă poți reprezenta viața și moartea procentual, de parcă poți să arunci pe hîrtie o plăcintă colorată

și să hașurezi feliile de fericire sau nefericire, și apoi ușa care se deschide și intempestiv doctorul te trage în biroul lui și îți spune să semnezi, să-ți dai acordul pentru operație, „s-ar putea să nu putem salva decât mama, prognosticul copilului e foarte redus”, și tu ai semnat, ai fi semnat orice și n-ai putut spune decât „vă implor, domnule doctor” și te-ai așezat, liniștit, pe scaun și așteptarea și-a înfipt din nou colții în beregata ta, te uitai la ceasul Atlantic și cele două limbi subțiri refuzau parcă să se miște, erai învoit de la Servici, directorul ți-a strâns mîna și te-a felicitat de parcă fericitul eveniment se produsese deja, și toți băieții ți-au făcut semn să fii tare, acum erai în sfîrșit bărbat, dar evenimentul trist de anul trecut nu te lăsa în pace, tu a trebuit să duci corpul copilului la crematoriul spitalului, încăpea tot într-o cutie de pantofi, nu i-au făcut nici o slujbă pentru că murise nebotezat, dar acum avea să fie altfel, deși nu puteai să faci nimic, decât să privești într-un punct fix, să-ți imaginezi că vezi în formele crăpăturilor din perete tot felul de animale fabuloase, toate își arătau colții, poate că erau niște simple reprezentări alegorice ale dușmanilor sistemului, cea din colț era Avariția, căci se urcase pe un sac de bani, lîngă ea rînjea Prostia, care-și dădea mîna cu noul secretar de partid de la Județeană și dincolo, pe peretele opus se întindea ca o râie. Birocrația, mama noastră a tuturor, pe care o puteai recunoaște după aerul tîmp cu care ștampila vreo cerere preluată cu scîrbă de la vreun jălbaș. Ai fi putut avea vreodată curaj să te ridici în mijlocul unei ședințe de Partid și să spui „Așa nu se mai poate, dragi tovarăși, trebuie să facem ceva”, sau să bați cu pantoful în pupitru, așa cum procedase tovarășul Hrușciiov la Națiunile Unite, și toți să te asculte și apoi să încuviințeze, dînd din urechile lor clăpăuge, de fii de țărani deveniți, peste noapte, ingineri și directori, dar tu nu făceai politică, erai un om de execuție, te trezeai în fiecare dimineață la ora cinci, dar o ușă s-a izbit de perete și n-ai mai avut timp să-ți duci gîndul pînă la capăt căci doctorul Marțian s-a repezit pe ușă, ți-a strâns mîna și a strigat: „Aveți un băiat de 2 kile și optzeci0 de grame”, o spunea pe un ton aproape comic, ca un soi de ironie involuntară pentru că pruncii ceilalți cîntăreau cu kilogramele, dar pentru un prematur născut prin cezariană era o chestie uriașă, ca și viața însăși pe care o trăgea în piept cu nesaț și care îi fusese refuzată cu cîteva secunde înainte, „*Sunt amîndoi în afara oricărui pericol, și mama și copilul*”, „*Puteți merge acasă să vă odihniți, ați așteptat aici toată noaptea*”, el era însă obișnuit cu nopțile albe, și lacrimi de bucurie îi curgeau din ambii ochi și picurau pe cimentul murdar, apoi o ultimă strîngere de mînă, un „mulțumesc” înfundat, și drumul spre casă prin orașul strălucitor, străzile erau toate albe și curate, oamenii zâmbeau cu toții, peste blocurile cenușii se spărsese parcă dintr-o dată o enormă sferă de fericire. Ai pășit ca un automat, te-ai urcat în autobuzul care te-a lăsat în fața Trustului local și secretarele te-au luat în brațe, în fața ușii capitonate a Directorului General, era multă agitație pe holuri, pentru că aveau un control de la Minister, iar telefoanele sunau în toate părțile pe la IAS-uri și Gostat-uri, ca să plece tovarășii de la București cu portbagajele pline, și noi să ne putem lua salariile și să obținem un loc fruntaș în întrecerea socialistă, acum situația se va schimba,

vei urca cîteva poziții pe lista de repartiții, te vei putea muta din garsoniera oferită cu chirie de șantier de lîngă fabrica Letea, într-un alt apartament cu două camere, dintr-un bloc turn, abia finalizat, din cartierul Țolic, poreclit mai tîrziu Dallas, după ce primele episoade din serialo au început să se difuzeze, unul ceva mai spațios, în care copilul va crește în camera lui, va avea birou și veioză, își va putea face temele și aranja jucăriile, dar nu va fi nici o fericire, va crește tot printre blocuri, alături de alți copii ca ei, înghesuiți între o centrală termică și o parcare, căutînd prin cotloane o piatră, ca un mririapod obligat să privescă lumina, un loc unde să se ascundă, un habitat impropriu, nesănătos, pentru sumbra și nefericita lor copilărie. Dar pînă atunci, să nu anticipăm, ar fi prematur, iată-te în mijlocul tovarășilor de la Trustul Local, iar directorul îți strînge mîna și te felicită de parcă ai fi depășit planul, și ți-a permis să-ți iei o singură zi liberă, adăugînd că va trebui să o recuperezi, erai însă prea fericit ca să te mai gîndești la asta acum, poate că acesta era cel mai fericit moment din viața ta, dar ți se părea că ești prea lucid, că poate nu simți fericirea pe care ar fi trebuit să o simți, azi, 7 ianuarie 1971 e o zi importantă pentru tine, a cărei semnificație aveai s-o cunoști abia în timp, cînd în fiecare an noi aspecte se vor fi adăugat bucuriei de acum, dar aceasta avea să se desfășoare cu încetineală, pentru că, nu-i așa viața e complexă și cere reacții sofisticate, poate că ți-a fost la început și puțintel teamă, că nu ești încă pregătit să devii tată, sau poate că ți-a fost teamă ca această clipă să nu fi venit prea tîrziu, la o vîrstă cînd deja nu mai aveai răbdare cu copii, dar emoția și bucuria erau atît de mari încît însoțit fiind de unul dintre maiștri tăi, cu care erai prietenar, ați mers într-o cîrciumă și ați povestit de pe vremuri, în fața a cîtorva pahare de Murfatlar. Apoi te-ai întors acasă cam amețit și te-ai culcat pentru că a doua zi, dis de dimineață, trebuia să mergi la spital și să-ți vezi băiatul abia născut. Știu că într-o altă epocă, un mare scriitor praghez, Franz Kafka i-a trimis tatălui său o celebră scrisoare, pe care am silabisit-o de nenumărate ori în încercarea de a afla ce anume l-a determinat să facă un asemenea gest ciudat. Și de oricîte ori am recitit acest extrem de cutremurător document al egoismului uman mi-am pus de fiecare dată întrebarea dacă ți-aș fi putut scrie o asemenea scrisoare și cum ar fi sunat ea. Știu că, la un moment dat, Franz Kafka, pentru că despre el era vorba, evocă în vestita scrisoare figura tatălui său, un mic dictator, tronînd într-un imens fotoliu și conducîndu-i din acesta destinul. Tu te așezai în fotoliul cu brațe negre, în care în absența ta obișnuiam să mă învîrtesc pînă amețeam, și urmărind știrile, adormeam în fiecare seară și în acele momente erai doar un dictator obosit, atît de obosit, încît uitai chiar să sforăi. Nu suport ipocrizia cu care scriitorii moderni sau postmoderni își descriu tații, a devenit obligatoriu să-ți amintești cum tatăl făcea și dregea, eu nu-mi amintesc nimic rău, pentru că nu ne putem aminti decît lucrurile care ne-au fost povestite, uneori de mai multe ori, în rest o ceață groasă se lasă peste trecutul nostru. M-am plictisit de convenția aceasta, am vrut să scriu odată un eseu care să se cheme **Anti-Oedip**, nu cred că tatăl lui Jean Paul Sartre arăta ca-n romanul său autobiografic, **Cuvintele**, după cum Herr Hermann Kafka nu era Hermann